

Styl jazdy polskich kierowców

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

20 lat
Fundacji **CBOS**
1997–2017

20 lat Fundacji CBOS 1997-2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836
badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735
komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600
ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000
respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Od początku lat dziewięćdziesiątych liczba pojazdów zarejestrowanych w Polsce systematycznie rośnie. Wprawdzie obecnie odnotowuje się znacznie mniej wypadków niż jeszcze dziesięć czy dwadzieścia lat temu, lecz stan bezpieczeństwa na naszych drogach wciąż pozostawia wiele do życzenia¹. W czerwcowym sondażu², po kilkunastu latach przerwy, zapytaliśmy badanych, jak oceniają styl jazdy polskich kierowców – m.in. pod względem bezpieczeństwa, kultury jazdy oraz przestrzegania przepisów. Interesowało nas również, w jakim stopniu Polacy są zmotoryzowani – jaka część gospodarstw domowych dysponuje samochodem oraz jaki odsetek ankietowanych legitymuje się prawem jazdy.

SKALA ZMOTORYZOWANIA

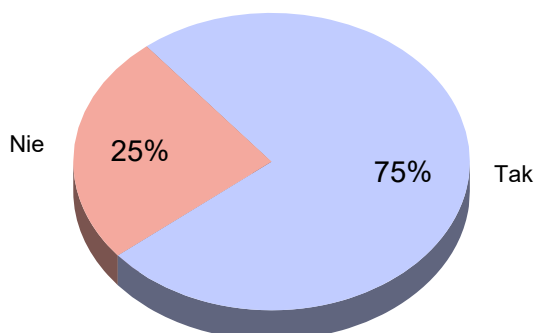
Zdecydowana większość respondentów deklaruje, że w ich gospodarstwach domowych jest samochód (75%). Z naszych badań wynika, że od początku lat dziewięćdziesiątych systematycznie spada odsetek gospodarstw domowych, w których nie ma samochodu³. Na początku tego okresu większość gospodarstw nie posiadała samochodu, w roku 1998 już co drugie gospodarstwo domowe nim dysponowało. W roku 2011 dwie trzecie badanych, a obecnie trzech na czterech ankietowanych deklaruje, że ma w swoim gospodarstwie domowym samochód.

¹ *Wypadki drogowe w Polsce w 2016 roku*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2017, a także wcześniejsze raporty na ten temat.

² **Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (325) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 1–8 czerwca 2017 roku na liczącej 1020 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.**

³ Zob. komunikat CBOS „Wzrost standardu wyposażenia gospodarstw domowych”, kwiecień 2011 (oprac. K. Pankowski).

RYS. 1. Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym jest samochód?

Posiadanie samochodu związane jest z położeniem materialnym oraz wykształceniem. Co drugi badany z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym oraz mniej niż co drugi niezadowolony z warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego deklaruje, że jest w nim samochód. Odsetki te wśród absolwentów wyższych uczelni oraz wśród respondentów zadowolonych z kondycji materialnej swoich gospodarstw domowych wynoszą odpowiednio 90% i 85%.

Tabela 1

Wykształcenie	Badani deklarujący posiadanie samochodu w gospodarstwie domowym
	w procentach
Podstawowe/gimnazjalne	50
Zasadnicze zawodowe	70
Średnie	81
Wyższe	90
Ocena własnych warunków materialnych	
Złe	43
Średnie	69
Dobre	85

Dwie trzecie badanych legitymuje się prawem jazdy (65%). Posiadanie prawa jazdy jest silnie zróżnicowane społecznie, a bardzo duże znaczenie w tym kontekście odgrywają wykształcenie oraz płeć. Prawem jazdy częściej legitymują się respondenci lepiej wykształceni – umiejętność prowadzenia samochodu posiada ogromna większość ankietowanych z wykształceniem wyższym i więcej niż co trzeci z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym.

Tabela 2

	Odsetki badanych deklarujących posiadanie prawa jazdy
Płeć	
Mężczyźni	80
Kobiety	51
Wiek	
18–24 lata	62
25–34	69
35–44	73
45–54	71
55–64	62
65 lat i więcej	51
Miejsce zamieszkania	
Wieś	64
Miasto do 19 999	63
20 000 – 99 999	61
100 000 – 499 999	67
500 000 i więcej mieszkańców	74
Wykształcenie	
Podstawowe/gimnazjalne	35
Zasadnicze zawodowe	56
Średnie	70
Wyższe	88
Ocena własnych warunków materialnych	
Złe	48
Średnie	57
Dobre	73

Prawo jazdy posiada zdecydowana większość mężczyzn i co druga kobieta. Istotną zmienną w tym kontekście jest jednak wiek. Wśród najmłodszych, w wieku 18–24 lata, rejestrujemy pewną przewagę mężczyzn w stosunku do kobiet legitymujących się prawem jazdy (67% wobec 56%), wynikającą w jakiejś mierze z faktu, iż mężczyźni trochę wcześniej robią prawo jazdy (średnia wieku wśród ogółu mężczyzn – 22 lata, wśród ogółu kobiet – 24 lata). W grupie nieco starszych, w wieku 25–34 lata, praktycznie tyle samo kobiet, ile mężczyzn posiada umiejętność prowadzenia samochodu (70% mężczyzn i 69% kobiet). Wśród starszych zaczynają przeważać mężczyźni, a przewaga ta pogłębia się wraz z wiekiem. Już w kolejnej kategorii wiekowej (35–44 lata) znacząco więcej mężczyzn niż kobiet ma prawo jazdy (82% wobec 66%), wśród ankietowanych w wieku 55–64 lata przewaga ta jest dwukrotna, a wśród najstarszych – w wieku 65 lat i więcej – trzykrotna.

Tabela 3

Wiek	Odsetki badanych deklarujących posiadanie prawa jazdy wśród:	
	kobiet	mężczyzn
18–24 lata*	56	67
25–34	69	70
35–44	66	82
45–54	56	87
55–64	39	84
65 lat i więcej	27	81

* Wynik dla tej kategorii wiekowej należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę badanych w tym wieku w próbie

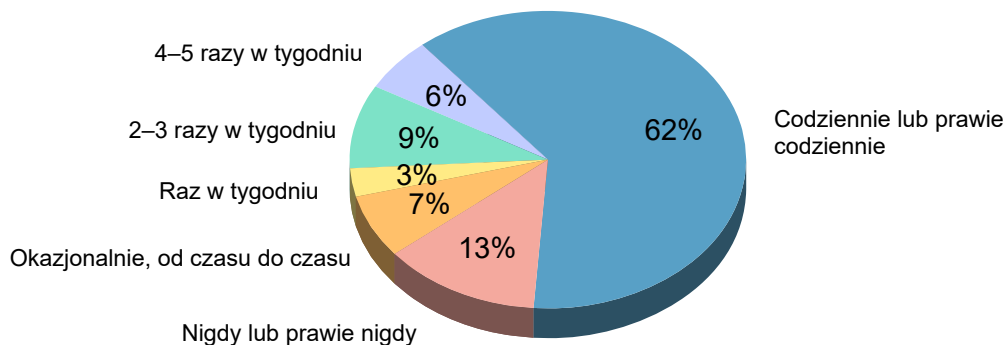
Uwzględniając inne zróżnicowania społeczno-demograficzne można zauważyć, że częściej prawem jazdy legitymują się badani znajdujący się w lepszym położeniu materialnym oraz mieszkający w największych miastach.

Ankietowani posiadający prawo jazdy zazwyczaj mają też w swoim gospodarstwie domowym samochód (90%).

Zdecydowana większość respondentów legitymujących się prawem jazdy (87%) jeździ samochodem przynajmniej sporadycznie, a blisko dwie trzecie (62%) codziennie lub prawie codziennie. Częstość używania samochodu związana jest z miejscem zamieszkania – mieszkańcy wsi i mniejszych miejscowości częściej deklarują, że prowadzą samochód codziennie lub prawie codziennie. Nie bez znaczenia w tym kontekście jest również położenie materialne – badani znajdujący się w lepszym położeniu materialnym częściej jeżdżą samochodem na co dzień jako kierowcy.

Codzienną jazdę samochodem częściej deklarują mężczyźni niż kobiety (65% wobec 58%), natomiast kobiety mające prawo jazdy częściej niż mężczyźni w ogóle nie jeżdżą samochodem (16% wobec 10%). Zależność ta jest słabsza wśród młodszych ankietowanych, do 35 roku życia, wśród których kobiety i mężczyźni porównywalnie często posiadają umiejętność prowadzenia samochodu. W tej grupie wiekowej kobiety mające prawo jazdy tylko nieznacznie rzadziej prowadzą samochód.

RYS. 1. Jak często jeździ Pan(i) samochodem jako kierowca?

STYL I KULTURA JAZDY POLSKICH KIEROWCÓW

Poprosiliśmy badanych o ocenę wybranych aspektów stylu jazdy polskich kierowców – kultury jazdy, bezpieczeństwa, odpowiedzialności, ostrożności i przestrzegania przepisów. Ocena stylu jazdy polskich kierowców nie wypada najlepiej. Dominują respondenci określający jazdę większości kierowców jako średnią pod każdym względem, a wśród pozostałych opinie negatywne przeważają nad pozytywnymi. Mniej więcej 14%–16% ankietowanych (w zależności od ocenianego aspektu) pozytywnie ocenia styl jazdy polskich kierowców. Natomiast negatywnie na ten temat wypowiada się od jednej czwartej do jednej trzeciej badanych (w zależności od ocenianego aspektu). Z relatywnie największym krytycyzmem respondenci odnoszą się do przestrzegania przepisów – co trzeci ankietowany krytycznie ocenia pod tym względem większość kierowców.

Z analiz różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że mieszkańcy największych miast z większym niż pozostali krytycyzmem wypowiadają się na temat kultury jazdy, bezpieczeństwa oraz odpowiedzialności polskich kierowców. Z kolei przekonanie, że jeżdżą oni zgodnie z przepisami, relatywnie rzadko wyrażają absolwenci wyższych uczelni. Zauważyć można również, że najmłodsi ankietowani, w wieku 18–24 lata, lepiej niż pozostali wypowiadają się na temat bezpieczeństwa, ostrożności oraz kultury jazdy polskich kierowców.

W porównaniu z rokiem 2004 znacząco poprawiły się opinie dotyczące bezpieczeństwa jazdy, odpowiedzialności oraz ostrożności. Zmiany w ocenach kultury jazdy i przestrzegania przepisów nie są już tak jednoznaczne. Wprawdzie przybyło badanych uważających, że w tych

obszarach jest lepiej, lecz jednocześnie zwiększyły się odsetki osób oceniających te aspekty negatywnie. Warto zaznaczyć, że w latach 1998 – 2004 bardzo znacząco ubyło ankietowanych krytycznie wypowiadających się na temat wszystkich branż pod uwagę aspektów jazdy polskich kierowców.

Tabela 4

Jak, ogólnie rzecz biorąc, określił(a)by Pan(i) styl jazdy większości polskich kierowców pod względem:	Dobrze			Średnio			Źle			Trudno powiedzieć		
	1998	2004	2017	1998	2004	2017	1998	2004	2017	1998	2004	2017
	w procentach											
– kultury jazdy	9	11	16	47	67	56	39	19	27	5	3	1
– bezpieczeństwa jazdy	6	7	16	39	60	54	50	30	29	5	3	1
– odpowiedzialności	8	8	15	42	57	55	43	30	28	7	5	2
– ostrożności	6	8	15	40	53	55	49	35	28	5	4	2
– przestrzegania przepisów	8	9	14	41	56	51	44	30	34	7	4	2

Lepiej niż styl jazdy oceniane są umiejętności polskich kierowców, które wprawdzie też najczęściej postrzegane są jako średnie (51%), niemniej jednak blisko dwie piąte respondentów ocenia je pozytywnie (38%), a relatywnie niewielu – źle (8%). W porównaniu z rokiem 2004 opinie te znacząco poprawiły się – przybyło badanych (wzrost o 13 punktów procentowych) pozytywnie wypowiadających się na temat umiejętności prowadzenia samochodu przez polskich kierowców. Taka opinia w istotny sposób koreluje z miejscem zamieszkania – relatywnie najlepiej umiejętności kierowców oceniane są przez mieszkańców wsi, a najgorzej przez mieszkańców największych miast. Lepiej umiejętności prowadzenia samochodu oceniane są przez najmłodszych respondentów, w wieku 18–24 lata, oraz legitymujących się prawem jazdy (40% wobec 33%).

Tabela 5

	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) umiejętności prowadzenia samochodu przez polskich kierowców?			
	2004		2017	
	w procentach			
Bardzo dobre	1	25	1	38
Dobre	24		37	
Średnie	60	60	51	51
Słabe	9	10	7	8
Bardzo słabe	1		1	
Trudno powiedzieć	5	5	3	3

Większość badanych legitymuje się prawem jazdy i kieruje samochodem przynajmniej sporadycznie. Częściej umiejętność prowadzenia samochodu posiadają mężczyźni niż kobiety, choć wśród młodych osób, do 35 roku życia, różnic tych praktycznie nie notujemy.

W swojej samoocenie jesteśmy coraz lepszymi kierowcami – w ciągu ostatnich kilkunastu lat nasze umiejętności w tym zakresie znacząco się poprawiły, jeździmy coraz bezpieczniej, bardziej odpowiedzialnie, ostrożniej niż przed laty. O tak jednoznacznie pozytywnych zmianach nie możemy mówić natomiast w przypadku oceny kultury jazdy i przestrzegania przepisów – opinie na temat tych aspektów stylu jazdy uległy spolaryzowaniu. Szczególnie krytycznie kultura jazdy oraz stopień przestrzegania przepisów oceniane są w największych aglomeracjach miejskich, w których natężenie ruchu jest największe. Podkreślić należy, iż, pomimo pewnych pozytywnych zmian, jakie zaszły w postrzeganiu stylu jazdy polskich kierowców, większość respondentów badane aspekty tego stylu ocenia jako przeciętne.

Opracowała

Małgorzata OMYŁA-RUDZKA